

Fredag 19 sept. 1941 - 526 dag etter okkupasjonen.

Det veldige slag om Leningrad raser fremdeles, og tyskerne kaster stadig inn nye reserver og mer materiell. Men Vorosjilovs armeer holder stand, og flyvåpnet-- med britisk assistanse-- greier å holde de tyske bombefly i sjakk. Det er ved Ilmensjøen det går hardest for sig, tyskerne forsøker å trenge frem nord for denne, mot Leningrads forstæder. De har hatt pansrede kolonner helt frem til forstedene og til Neva, øst for byen, men gang på gang er de blitt avskåret, ødelagt eller drevet tilbake. Tyskernes tap av folk og materiell er uhyre, det nevnes allerede et milliontal fallne og sårede. Det tyske forsøk på å forsere Kronstadt med krigsskip strandet, med veldige tap. Som nevnt sist strandet også et tysk landgangsforsøk på øen Øsel utenfor Estland. Her blev 4 tropper og forsyningskip på ialt 28 000 tonn senket, likeå 2 destroyere, 5 motortorpedobåter og en del andre mindre fartøyer.

Idag meldes at tyskerne nu også forsøker en offensiv langs Svartehavet, for å avskjere Krim-halvøen og trenge frem langs kysten til Kaukasus og oljekildene der. Tampen brenner. Hittil har Dnjepir-elven dannet skillet, og marsjall Budjonnys tropper foretar mange utfall over til vestsiden av elven og forstyrrer de tyske stillinger som tar sikte på å opprette brohoder på østsiden av elven så de kan trenge videre. De skulde jo i vinterkvarter ved Volga og Ural, så de må skyne sig. Bulgaria er utsatt for

X større og større press, for å støtte med soldater.

Den russiske motoffensiv på midtfronten førte etter 8 dagers kamper til godt resultat. De truer nå Smolensk, har erobret viktige punkter nord og syd for byen, og hindrer de tyske jernbaneforbindelser nordover til Leningradfronten. Kampene fortsetter. Kiev og Odessa slår også effektivt fra sig. Den tyske offensiv mot Marmansk er hård, men er stanset op.

X

En japansk avis kommenterer krigen Tyskland-Russland med å si at striden har nådd et dødpunkt. Ingen av partene står sig på å holde frem med sine anstrengelser, og de bør slutte fred jo før jo heller. Om forholdet Japan-U.S.A. er det ingenting å melde. Men tausheten er også et tegn. Japan har trukket klørne inn mot en overlegen motstander. Hva skal de sette op mot et uhyre som har 2000 krigsskip på byggeprogrammet, hvorav 17 slagskip, enni flere tunge kryssere, 167 jagere, 58 ubåter og utallige lettere fartøyer allerede er langt på vei til å settes på vannet?

X

Det britiske flyvåpen hamrer løs i vest. 6 natter på rad har Karlsruhe følt ødeleggelsene. Det er "tysk" grundighet med britisk seighet. Andre steder i Tyskland og Frankrike er også bombet, bl. a. Le Havre og Saintnazaire. I går ettermiddag ødela britiske fly et tysk forsyningskip på norskekysten. Stord hadde flyallarm i 11 timer onsdag, så der er flyvakt over kysten. Vi meldte om senkningen av troppeskib på Lopphavet. Nu meldes at de to mindre troppeskibene som undslapp da, senere blev senket ved Bergsfjord. Historien fra Feie og ryktet om britisk landgang skriver sig kanskje fra at et finsk skib blev satt i brand av flybomber, og drev der ute.

X

I Middelhavet gjør britiske fly og krigsskip det stadig vanskeligere for italienene å forsyne hæren i Libya. 80 pct. blir ødelagt på veien. Og Tobruk-besetningen gjør stadige utfall mot de tyske stillinger. Det tyske flyangrep på Kairo er tatt meget ille op i Egypt. Det var ca. 30 drepte og 50 sårede.

Igår marsjerte russiske og britiske tropper inn i Teheran. Men de slår leir utenfor byen, og blander sig ikke inn i Irans styre og administrasjon uten det skulde bli påkrevet. Den nye sha er hilst med glede. Alt er roligt.

X

U.S.A. har definert flateordren slik at all skibafart på de farvann som er erklært åpne, skal beskyttes, både i og utenfor konvoy, både med krigsskip, bombefly og speiderfly. Og alle farlige og misstenkelige krigsskip eller fly skal angripes og ødelegges. England kan nu disponere en stor styrke av hjemmeflåten til eventuelle andre planer.

X

Det var naturligvis sørgelig med senkningen av ruteskibene nordpå, og de mange omkomne. Briterne har fått skylden. Men tilfellet "Richard With" synes jo etter sjøforklaringen helst å være mine eller en sprengning i lasten. Men vet hvad tyskerne staver ombord. "Barøy" var offer for den tyske tikk, å kline sine konvoyer eller enkeltskib inn på ruteskibene, og se op deres fartstid. Slike hendelser er ikke til å undgå i krigstid. *dog meldes at russene har kastet tyskerne 15 km tilbake ved indreged.*

2.

Bakgrunnen for undtagelsestilstanden i Oslo trer nu frem. Tyskerne vilde likvidere en del personer innen fagbevegelsen som de ikke likte. Allerede 31 juli blev Tangen og Hansteen kalt til Skaugum, oplyste L. radio igår. Terboven var da til stede, og det blev konferert. Det gjaldt de krav landsorganisasjonen stillet om arbeidsvilkår og lønnskompensasjon. Tyskerne var steilt avvisende. Slik gikk det hele august, alt blev utsatt. Arbeiderne i Oslo holdt flere møter, og vedtok resolusjoner hvori de opfordret medlemmene til å holde fast ved kravene som var satt frem.

Det britiske flybesøk 6 og 7 september gjorde tyskerne i Oslo rasende. Og så lette de etter påskudd til å "hevde" sig. 8 sept. da melkelevarnsene til bedriftene stanset, og arbeiderne ikke fikk melk til frokost, nedla de flere steder spontant arbeidet og gikk hjem. Tirsdag 9 sept. brøt bevegelsen sig, og om kvelden holdtes det møter om situasjonen. Bl.a. Jern og metallgruppen vedtok da å begynne arbeidet igjen.

Men onsdag morgen kl. 5 begynte undtagelsestilstandet. Tidligere hadde s.s. soldater vært ute og sett sig om, men det var foretatt bare noen få arrestasjoner. Nu begynte fengslingen i stort, og fagforeningsfolkene blev bl.a. beskyldt for å ha brutt reglene for undtagelsestilstandet, skjønt den først trådte i kraft i det øieblikk de blev halt ut av sengene.

Hansteen og Wickstrøm blev arrestert kl. 15, dømt, og henrettet kl. 17. Familien fikk tilsendt deres jordiske rester et par timer senere.

Arrestasjonene og dommene blev gjennomført etter en på forhånd opsatt liste, uten forbindelse med melkestreiken, så denne var bare det påskudd Terboven valgte for å sette sine planer i verk.

x

Sakfører Eide, hovedinteressenten i "Bergens Tidende", fikk nylig henvendelse fra N.S. ledelsen om at de ønsket redaktør Torsvik avsatt, og en n.s. redaktør tilsatt istedet. Bladet måtte gå inn for den nye tid. Hr. Eide svarte at det kunde han dessverre ikke hjelpe dem med. Vilde de tvinge noget slikt igjennem, stanset bladet.

Dette er første stadium. Neste skritt kan bli a la affæren "Stavanger Aftenblad" i Stavanger. N.S. overtar hele driften. Men i så tilfelle vil nok frafallet blandt abonnentene ikke bli mindre enn i Stavanger. Der melder 5000 pass pr. måned.

x

Onsdag var det 1½ times flyallarm i Oslo. Det er ikke meldt om bombing. Men det kan nok være adskillige militære mål der borte, bl.a. Gardermoen, som nu er omdannet til Skandinavias største flyveplass, med godt kamouflerte depoter, hangarer og rullebaner.

x

Advarsel:

Pass op for Court Oehme, innehaveren av Knappehuset. Han er tysk spion, og går rundt og lytter blandt folk på gaten etter "nyheter".

x

Den finske båt "Tauri" som blev angrepet av britiske fly, blev slept inn til Møsterhavn, hvor den sank. Ligger nu bare med en del av baugen over vannet.

Den tyske lo oco tonner, "Consul Horn", blev satt i brand, men senere slept inn til Måløy. Det var en del døde og sårede ombord.

Bergensbåten "Tiger" står på land nordpå.

Den tyske destroyer som ligger i Laksevåg flytedokk, blir liggende en tid. Den hadde propellskade, og denne måtte sendes til Tyskland. Det ventes ny opover. Flytedokken har også en del skade etter en kollisjon. Og Bergenskes kullkran fikk stygg medfart av en båt som på egen hand gled i sjøen da den nesten var helt oppe på slipp. Kjettingene sprang.

x

Den skøyte vi advarte mot sist het "Greta", og ikke "Kreta" som det kom til å stå. Føreren heter Eide, han er av dem som har gått 3 ganger op til styrmannseksemen. De som skal med skal "bare" betale 400 kr. for å komme over. Så går turen til Kvarven, hvorfra tyskerne geleider dem til Ulven. Vi har hørt flere som har vært antastet av de ivrige sjøler fra "Greta", men de optrer så keitet at hensikten ligger tykk utenpå dem.

x

En liten historie fra Kvitsøy. Gamle Hans Håland lå fredelig i sin seng og skulde ha sig en liten røyk om kvelden, mens han ventet på søvnen. Rundt huset gikk en sau flokk og tasset og beitet. Blaffet av fyrstikken og sauetassingen var nok for de årvåkne tyske vakter, de slo allarm, og hele gården, samt sauene blev omringet. Da de formodede englendirer bare så "aa" istedet for "How do you do", blev de jo litt flau. Men de foretok likevel ransaking hos gamle Hans. Da de fant et par ikke helt legale sanger, blev det jubel, og mannen blev tatt med til fængslet i Stavanger. Det var jo noget. Han blev sluppet løs igjen etter en tid, men tyskerne vil nu helst ha Kvitsøy for sig selv. Befolkningen har fått varsel om evakuering.